

Almanach

För Året

Efter vår Frälsares Christi Födelse,

1770.

Fil GÖTHEBORGS Horizont.

Eller 57 grad. 42 min. Poi-högd, och 22
1/2 min. Meridian - skrås Westre om
Upsala Observatorium.

Efter Hans Kongl. Maj:ts Nådigst:
stadgande,

Åf Des Vetenskaps Academie.

Exempl. hålles häftat och flurit för 3 dyt. Smt.

Stockholm, Tryckt uti Kongl. Tryckeriet.

- 4:0 Om andedräkten är swår och hastig? och
 5:0 Känner, om Pussen i Sjukdomens början
 är hastig, hård och stark, men efter nå-
 gra dygns förlopp, snäll, blöt och lön?
 samt hörer
 6:0 Om hostan, i fall den inställer sig, är
 hastig, och, när den kommer, likasom
 qwåswande? och
 7:0 Om rösten är hes, hwas och strällande,
 om icke alltid, dock när Barnet skrifer, ho-
 star eller ropar?

Continuation följer, wil Gud, nåka är.

Fördelaktigt sätt, at brygga godt Swag,
 dricka, försökt i Carlsrona.

1. Maltet systas om aftonen så tjockt som til
 öhl.
2. Morgonen derpå kokas up lag, som öses på
 maltet, och arbetas eller omröres wil, då det
 sedermera bör stå en god stund at sjunka.
3. Den klara wöreten, som blir öfwan uppå, öses wäl
 af, och slås åter på ny upkokad lag, som med
 maltet

maltet wäl arbetas, då det, lika som första
 gången, wäl bör sjunka, och den klara wö-
 reten sedan wäl aföses til den förre.

4. Tredje gången förfares på samma sätt, så at
 musten wäl får dragas utur maltet.
5. Nu slås den samlade wörten i pannan at kokas,
 och imedertid bäres mestningen på råsten, och
 den lesta wörten öses derpå; Den går igenom rå-
 sten så många gånger, til des wörten blifwer klar.
6. Medan wörten sista gången går igenom råsten,
 upkokas lag, och när hufwudwörten wäl är af-
 runnen, tages hon för sig sielf; Sedan öses
 den upkokta lagen på råsten at aftrina, så länge
 något sött är i maltet, men ingalunda längre.
7. Medan detta sker, kokas 2 mark god tyst hum-
 la, eller i proportion så mycket mera af Swenskt,
 i knapt watten, til des hon blifwer måst torr,
 då hufwudwörten slås dertil, at med humlan
 kokas något öfwer en timma, och silas sedan
 af i swal-karet.
8. Sedan kokas lagwörten en stund med samma
 humla, och silas til den förre.
9. Derpå upkokes godt rent watten ganfka wäl och
 til så stor myckenhet, at det, räknadt efter en,
 tun-

- tunna malt af riktigt mäl, må tillika med
 wörten utgöra åtminstone Sju tunnor tilhoppa.
10. Detta wäl upskotta watnet öses hett til wörten,
 och blandas gansta wäl tillsammans.
11. När det sedan lagom affwalnat, så gifwes där-
 uti ungefär Twenne kamor god färst gåst, och
 öfwertäckes efter wanligheten, til des det blif-
 wer lagom gåsit at tunnas, då drikat är färdigt;
 och om maltet, watnet och humlan varit goda,
 så har man då ett hälsosamt, godt och wäl-
 smakande Swagdricka, til fulla Sju tunnor
 efter en tunna malt.

Här förut är med flit påmint, at lagen ej öses
 på råsten längre, än maltet gifwer sötna; ty uti
 denna enda omständigheten består hela hemligheten,
 som må räknas ibland de Naturens lagar, som hit
 in til varit nog obekanta, efter man härigenom får
 Sju tunnor godt Swagdricka efter en tunna malt,
 i stället för tilförene långt mindre.

Här förut har man endast talt om förswarligt
 Swagdricka; ty eljest kan lag efteråt ösas på råsten,
 då man får på tidpet twenne tunnor förswarligt
 Spisöl, mer eller mindre, alt som maltet varit godt.

Suru

Suru god och matnyttig Olja kan tilredas
 af Bok, Rötter.

O Sveriges Södra Landsorter wankar ärligen
 en stor myckenhet af Bok-rötter eller Bok-
 Illon, som ej nyttjas til annat än söda för Swin-
 kreatur. Men på många ställen utomlands präkas
 däraf en til matredning och andra behof gansta
 nyttig Olja.

När rötterna äro mogna och sielfwa fallit af trä-
 den, samlas de och krosas wid en wantig Linolje-
 qwarn, eller under en rund på kant rullande sten,
 som kringföres af en häst: hwarwid märkes, at då
 och då under malningen, öses något litet warmt
 watten på rötterna, hwilka ock då omröras, såsom
 wid Linoljas tilwerkning sfer. De krosade rötterna
 präkas sedan med en stark präsk, genom Påsar af
 tagel, då man, om Rötterna annars varit wäl
 krosade, af 100 mark Rötter, får 16 à 17 mark
 Olja, neml. 12 mark gansta ren och klar, samt
 til slut 5 mark grumlig och oren Olja.

Wil man hafwa än klarare och aldeles ofärgad
 Olja, så måste först skalet stillas ifrån kärnorna,
 och des sedan, med tilhjelp af warmt watten, rens
 sas ifrån den tunna rödaktiga hinnan eller snaset,
 hwar

hvarmed de äro täckte. Rötterna skalas lätt, genom guidning med en tunn sandsten, och skalas från-
 skiljas genom kastande med en wanna. På det sättet får man wäl klarare, men icke mer Olja, än då Rötterna präkas tillika med skalen.

Oljan är af angenäm lukt samt ganska god smak, något sötaktig. Uti Lampor gifwer hon et ganska klart och lefwande stek, aldeles som Wax-ljus; och när Lampan släcks, blir där af ej så mycken stank, som af Bom-olja. Widare har man ock för-
 märkt, at denna Olja i stark köld ej så snart fryser til is, som Bomolja, utan håller sig flytande och genomskinlig, då Bomolja blir hård och ogenomskinlig? Denna omständighet ökar mycket Wolk-
 nads Oljans värde, och gör henne i synnerhet skämlig at hålla Lampor brinnande öfwer de kallaste nätter i fria kusten. Och som 'en stor myckenhet Olja ärligen behöfves, til Gatu-Lyktors och Lampornas underhållande i Stockholm och andra Städer, så wore wäl, om Skåne och nästgränsande Orter, där Wolk ymnigt växer, kunde här efter förse Riket med Wol-olja. Fattigt folk kunde ock med des tillwärlning finna sin näring.

På=

Påsternas afgang ifrån GÖTHEBORG, Femte förnyade Bref-Taxan.

Måndagen kl. 12 i alefwereras breswen til			
Kongels 2,	Marstrand 3,	Strömstad 4,	Uddewalla 3
kl. 5 efter midd. ingifwas breswen til			
Mingsås 2	Jönköping 4	Nyköping 7	Södertelje 7
Carlscrona 7	Vinköping 6	Qvarsebo 5	Trosa = 7
Carlsham. 6	Medevi 5	Steninge 6	Wassena 5
Grenna 5	Norrköp. 6	Söderköp. 6	Wexö 5
Onsdagen. kl. 3 e. m. ingifwas breswen til			
Mingsås 2	Engelholm 4	Hernösands 9	Marjested 7
Arboga 6	Enköping 7	Hjo 4	Marjested 4
Arvsta 7	Frilstuna 6	Hofwa 4	Nora 6
Bardt 19	Fahlun 8	Hudwikkö. 8	Philipstad 5
Bergen 19	Falköping 4	Kongsbäck. 2	Ramunb. 5
Bjåsta 9	Falkenb. 3	Köping 6	Sala 7
Bollnäs 8	Gesle 8	Laholm 4	Sigtuna 7
Christiansst. 6	Gripsh. 19	Laudsron. 5	Skara 4
Einbritsh. 6	Halmstad 4	Ödöping 4	Sköfde 4
Damgart. 19	Hamburg 19	Vindesberg 6	Stockholm 7
Delbo 9	Hedemora 7	Lund 5	Stralsun 19
Ekholm. 7	Helsingö 9	Ödö 19	Strengnes 7
Ekkarleby 8	Helsingb. 5	Malms 5	Strömsb. 6